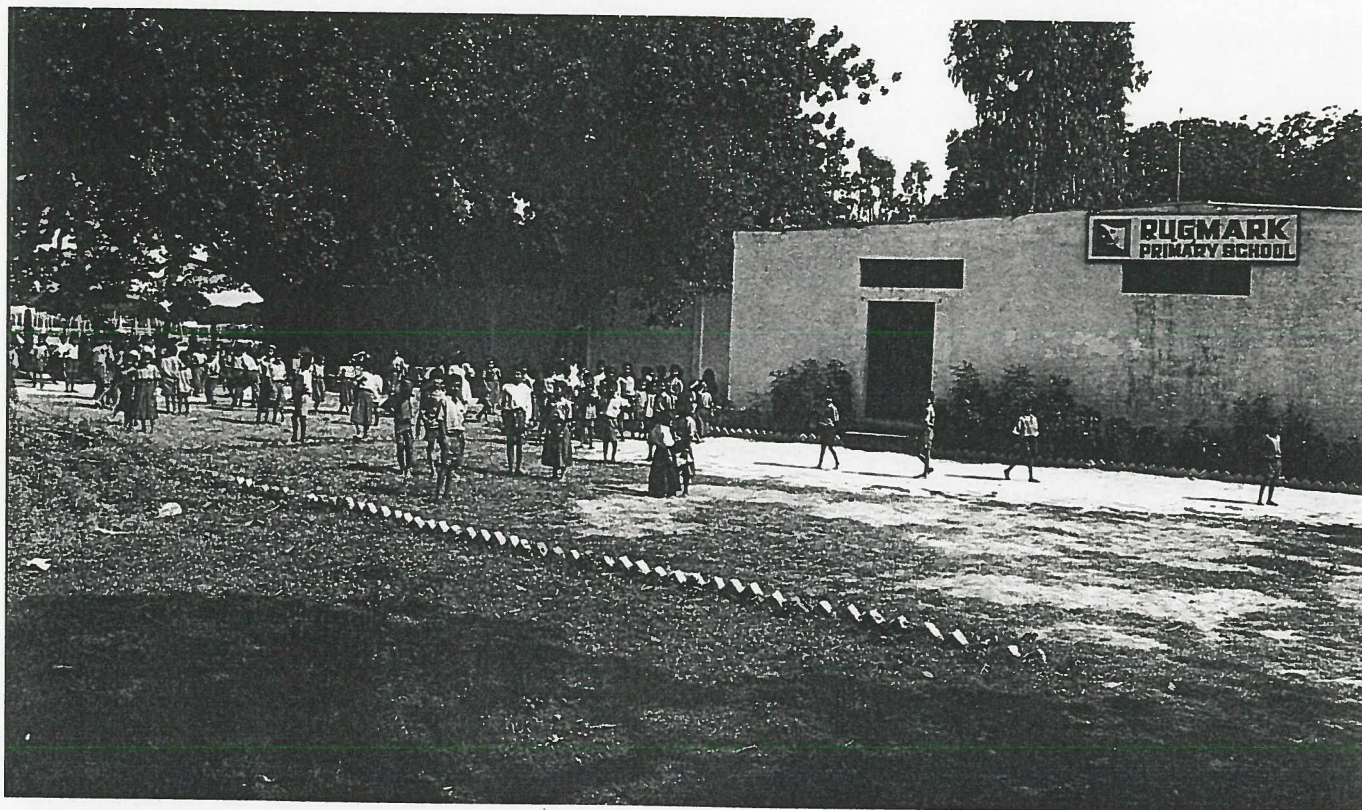


De bestrijding van kinderarbeid staat weer volop in de belangstelling. Dit najaar werd een nieuw keurmerk voor kindvriendelijke geproduceerde kleding gepresenteerd. Op het gebied van oosterse tapijten bestaan dergelijke initiatieven al een paar jaar: Rugmark en Care & Fair. Het aantal verkooppunten groeit. Na Carpetland en de Bijenkorf gaan nu ook Roobol en Kwantum 'schone' handwerktapijten leveren.



## Sociaal ondernemen: tapijten zonder kinderarbeid in de lift

In lage lonen landen is kinderarbeid aan de orde van de dag. Voor wat de tapijtindustrie betreft gaat het vooral om India en Nepal. Begin jaren negentig werd het aantal illegale tapijtknopertjes onder de veertien jaar alleen al in de Indiase 'carpetbelt' geschat op zo'n driehonderdduizend. Hulporganisaties en tapijtimporteurs proberen nu de ergste misstanden te bestrijden via sociale keurmerken en gedragscodes.

De vereniging Care & Fair werd in 1994 opgericht door een groep Europese tapijtimporteurs. Er zijn inmiddels ruim driehonderd detailhandelaren en importeurs bij aangesloten. In Nederland

zijn dat o.a. de Bijenkorf, Van den Brink & Campman en I.C.E. Al hun import uit India, Nepal en Pakistan wordt betrokken via kindvriendelijke distributiekanaalen.

Rugmark is een gepatenteerd keurmerk en dateert uit begin '95. De Stichting Rugmark International werkt met licentiehouders in India, Nepal en binnenkort wellicht ook Pakistan. Zo'n 10-15% van de Indiase export heeft een Rugmark label; voor Nepal is dat 10%. De Nederlandse promotie is in handen van de 'Coalitie voor Tapijten Zonder Kinderarbeid', een samenwerkingsverband van Unicef, Novib, Kinderen

in de Knel, FNV en de Landelijke India Werkgroep. Beide organisaties streven hetzelfde doel na: kinderen die in de tapijtindustrie werken een betere toekomst geven middels rehabilitatie (opvang van ontheemde tapijtslaafjes, gezinshereniging) en het aanbieden van scholing en medische zorg. Daarnaast wordt er minimumloon geëist.

De hulp wordt gefinancierd met heffingen. Bij Rugmark dragen de licentiehouders (producenten) een kwart procent van de exportwaarde van de tapijten af, importeurs en groothandel 1%. Care & Fair leden betalen een jaarlijkse contributie van DM 250.

Daarbovenop komt een heffing van 1% over de F.O.B. importwaarde voor importeurs en een kwart procent voor de aangesloten exporteurs.

### Controles

Toch is er tussen beide organisaties één principieel verschil: de controle op naleving van de regels. Rugmark werkt met eigen controleurs (16 in India, 4 in Nepal) en geeft per tapijt een genummerd Rugmark label af. Elke maand wordt 10% van de knoopstoelen steekproefsgewijs gecontroleerd. In India werd in 2% van de gevallen een overtreding geconstateerd, voornamelijk bij voor-



inspecties. Care & Fair daarentegen gelooft niet in controles. Zij streeft naar een mentaliteitsverandering en gebruikt strikte inkoopvoorwaarden. "Het gebied is te groot, het aantal controleurs te klein", zegt bestuurslid F. Janssen, eigenaar van I.C.E. Oosterse Tapijten die Care & Fair mede heeft opgericht. "Wij investeren al het geld in sociale projecten op het gebied van medische zorg en educatie, óók voor ouderen." Grote afnemers als IKEA, Trendhopper en Janssen Oriënt kopen direct in. Meestal worden er contractafspraken gemaakt met de eigen vaste leveranciers over kindvriendelijke productie. IKEA heeft de controle daarop uit handen gegeven aan een (Noors) expertisebureau. Inmiddels is het bedrijf bezig met het opstarten van scholen. Ook de Belgische groothandel Benelux Oriënt biedt eigen scholing en medische zorg, naast deelname aan zowel Rugmark als Care & Fair.

#### Nieuwe deelnemers

Rugmark beschouwt het ontbreken van gestandaardiseerde controles als hét grote manco bij Care & Fair. Pogingen om samen te werken zijn daarop afgeketst. Voor de Nederlandse detailhandel een bron van ergernis met als resultaat een magere deelname. De Bijenkorf was medio '95 de eerste importeur die zich bij Care & Fair aansloot. In '97 ondertekende Carpetland het Rugmark contract. De 1% heffing is niet in de verkoopprijs verwerkt, het bedrijf heeft die voor eigen rekening genomen.

Oktober jongstleden heeft ook Roobol afspraken gemaakt met Rugmark. Een logische stap, aldus adjunct-directeur Jongenotter. "Onze grootste leverancier is een Duitse importeur die al wel is aangesloten." Kwantum Nederland heeft



slechts een klein percentage tapijten uit India in de collectie. Desondanks is dit najaar een keuze gemaakt

vriendelijke tapijten, is de ervaring van zowel de Bijenkorf als Carpetland. Dit laatste bedrijf wil een promotie-

**Gerard Oonk zegt:**  
**"Belangrijk is de druk die we kunnen uitoefenen op de overheden"**

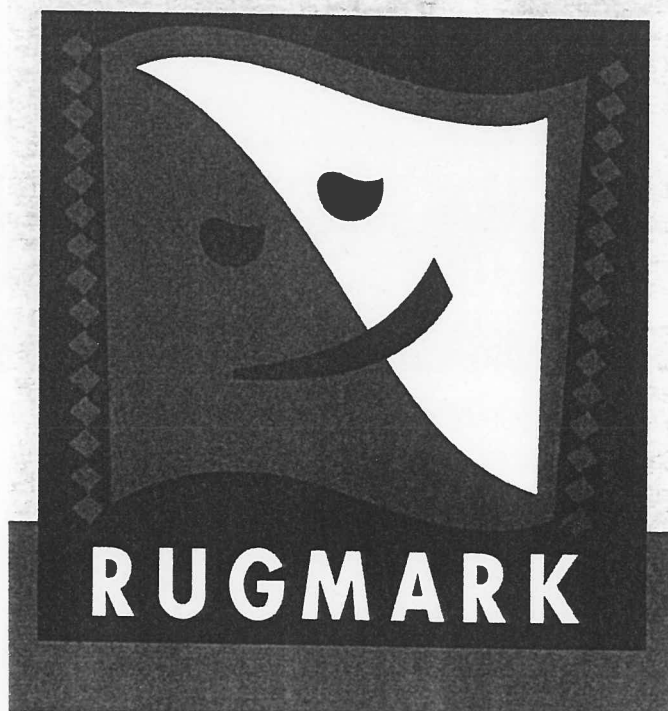
voor een van beide organisaties.

Een teer punt is de publiciteit. Van consumentenzijde is nauwelijks vraag naar kind-

plan starten als de collectie voldoende is omgeschakeld.

De Bijenkorf voert doelbewust géén campagne.

Een dergelijk selling point



zou te veel op koketteren lijken. Blijft over de medewerking van organisaties als de Consumentenbond. Daar wordt het probleem wel onderkend, maar is het vooralsnog geen beleidspunt.

#### Europese maatregelen

Critici beweren dat de hulp slechts een druppel op de gloeiende plaat is. In de noodopvang van Rugmark zitten 400 kinderen, in de oudereducatie 130 mensen; Care & Fair heeft ca. 7500 leerlingplaatsen. Toch is het aantal illegale tapijtknopertjes flink gedaald, van de eerder genoemde 300.000 naar zo'n 100.000. Inmiddels wordt onderzoek gedaan naar de vraag waar deze kinderen gebleven zijn.

De strijd tegen kinderarbeid is een zeer geleidelijk proces. Gerard Oonk van de Coalitie is daar niet somber over:

"Ons gaat het ook om de impuls naar andere organisaties. Belangrijk is de druk die we kunnen uitoefenen op de overheden. Te veel negatieve publiciteit belemmert immers hun export."

Beide organisaties pleiten ook voor fiscale maatregelen op Europees niveau. Zo wil Care & Fair een verplicht invoerrecht van 2% voor alle door de EG geïmporteerde tapijten, ongeacht het land van herkomst. Rugmark ijvert voor een lager BTW-tarief op kinderarbeidvrije producten. Gerard Oonk: "Tot nu toe is dit voorstel echter om budgettaire redenen tegengehouden, nota bene door Duitsland, de tapijtimporteur nummer één."

*Cécile Dormseiffen*

**Nuttige adressen: Rugmark: brochures via de Novib (070-3421777), voor verdere informatie Landelijke India Werkgroep: 030-2321340, Care & Fair: 0418-651990**